

**MÚSICA DE
CAMBRA**

16 DE DESEMBRE
SALA 2 ORIOL MARTORELL

**AZAHAR
ENSEMBLE**

GERHARD | LIGETI

PROGRAMA DE MÀ

GYÖRGY LIGETI

(Tarnaveni, Romania 1923 – Viena 2006)

DEU PECES PER A QUINTET DE VENT

(1968) – 14'

- I. Molto sostenuto e calmo
- II. Prestissimo minaccioso e burlesco
- III. Lento
- IV. Prestissimo leggiero e virtuoso
- V. Presto staccatissimo e leggiero
- VI. Presto staccatissimo e leggiero
- VII. Vivo, energico
- VIII. Allegro con delicatezza
- IX. Sostenuto, stridente
- X. Presto bizzarro e rubato, so schnell wie möglich

ROBERT GERHARD

(Valls 1896 – Cambridge 1970)

QUINTET DE VENT

(1928) – 18'

Moderato
Andante

Allegro giocoso
Scherzoso

PAUL HINDEMITH
(Hanau, Alemanha 1895 – Frankfurt 1963)

KLEINE KAMMERMUSIK, OP. 24 N. 2

(1922) – 13'

Lustig. Mäßig schnell Viertel
Walzer. Durchweg sehr leise
Ruhig und einfach
Schnelle Viertel
Sehr lebhaft

AZAHAR ENSEMBLE

Rafael Adobas Bayog, flauta
María Alba Carmona Tobella, oboè
Miquel Ramos Salvadó, clarinet
María José García Zamora, fagot
Antonio Lagares Abeal, trompa

COMENTARI

per **Jacobo Zabalo**

Estrenat el 22 de desembre de 1928 al Palau de la Música Catalana, el Quintet de vent de Robert Gerhard és una mostra excel·lent del seu vincle amb la Segona Escola de Viena. Fill de mare alsaciana i de pare suís alemany, va néixer a Valls el 25 de setembre de 1896 i va rebre la primera formació musical en el seu context més proper. Després d'estudiar a l'Acadèmia Granados, va completar la seva formació amb Arnold Schönberg. El 1923, li havia enviat una mostra representativa de les seves composicions i el mestre no va dubtar a admetre'l com a alumne, una relació que aviat es transformaria en amistat. El retorn de Gerhard a Catalunya coincideix precisament amb la programació del Quintet al Palau, fent palesa l'ascendència del dodecafonisme. Conscient d'aquesta empremta, solia citar Schönberg: «l'artista original en realitat només aprèn de si mateix, no dels altres, per molt que ho sembli». Estructurada en quatre moviments, l'obra inclou passatges d'acusat virtuosisme. S'inaugura amb una frase del fagot que vacil·la entre l'afirmació i la interrogació, com si incités la intervenció dels altres instrumentistes, amb un contrapunt intensiu. També a l'*andante* s'evidencia un teixit musical dens i fantasiós, que eventualment dona pas al protagonisme dels instrumentistes. Cal destacar, per exemple, el decisiu rol de la flauta a l'*allegro giocoso*, instrument que sembla liderar la transformació de l'espai i el temps. No menys cridaner és el toc de l'oboè, que rítmicament revela l'element folk del Quintet.

Una triple declamació, a tall de clausura, desplaça enigmàticament la noció de final, tot emfatitzant l'ambivalència que impregna la peça de Gerhard i que contrasta amb la subsegüentment programada. En efecte, el caràcter jocós de la *Kleine Kammermusik* de Paul Hindemith queda fixat ja d'entrada –la partitura exhibeix, com a declaració d'intencions, el terme *lustig*– al primer moviment. La tradició dels Bläser-Ensemble, conjunts destinats a entretenir amb serenates en ocasions festives, refulgeix en els cinc moviments d'una obra que data de 1922. Encara que el contrapunt aporti reminiscències barroques, en altres passatges –l'inici del moviment final, per exemple–, la melodia es construeix des de la monofonia. Relegada a un segon pla, l'experimentació cedeix l'espai a una expressivitat que justifica l'etiqueta de “neoclàssic”, assignada a Hindemith i a altres compositors, com ara Stravinsky (a pesar de les evidents diferències). Anant un pas més enllà, la creació de nous llenguatges en el marc del segle XX troba en la figura de l'hongarès György Ligeti un egregi representant. Les seves *Deu peces per a quintet de vent*, de 1968, ofereixen una mena d'experimentació de la pròpia escolta. En aquest contínuum fluctuant i truffat d'el·lipsis brollen possibilitats inaudites, en què s'alterna l'expansivitat sonora del que Ligeti va denominar «concerts en miniatura» amb la no menys poderosa economia de mitjans de peces que invoquen la presència del silenci.

PRINCIPALS MITJANS PATROCINADORS

